

HÄMEEN KAUPPAKAMARI

NUMERO 03 / 2023

KAUPPA KAMARI

UUDET JÄSENET

FOXA

VAATIVAT TILAUKSET
KEHITTÄVÄT YRITYSTOIMINTAA
S. 10

ABC GOLF

GOLF YHDISTÄÄ
BISNEKSEN JA
PELAAMISEN S. 11

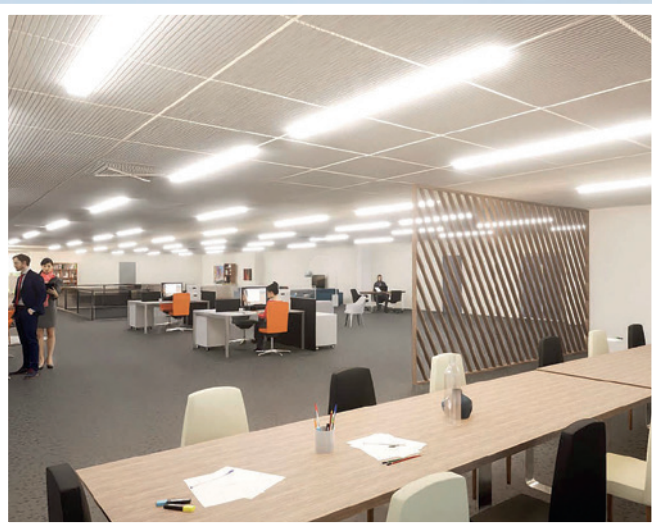
KYSYIMME HÄMEEN VAALIPIIRIN KANSANEDUSTAJILTA:

MIKÄ ON TÄRKEIN HÄMÄLÄISYRITYSTEN TOIMINTAA EDISTÄVÄ ASIA,
JOTA AIOT TÄLLÄ VAALIKAUDELLA VIEDÄ ETEENPÄIN? S. 6

TILAT

YRITYKSELLESI?

KYSY MEILTÄ!

PALJON TILAA VÄINÄMÖISENTIELLÄ

Vapaana muunneltavaa toimistotilaa kahdessa kerroksessa n. 450 m² + 600 m². Lisäksi tuotanto-, varasto- ja logistiikkatilaa n. 600 m² + 1400 m², tilat yhdistettävissä.

PS.

Muista myös jälkipelit ja tiimpäivät Jari- ja Ispi-kokous- ja saunatiloissa Urheilukeskuksessa!

VARASTOINTI-, LOGISTIIKKA-, TUOTANTO- JA TOIMISTOTILAT

spatium.fi

sammon8

KERRO LIIKEIDEASI ja tule osaksi uutta toimitila- ja palvelukeskittymää Lahden Paavolassa.

Tarjolla on tilaa yksittäisestä huoneesta vaikka koko kerrokseen. **Tutustu: sammon8.fi**

Lisätietoja kohteista: **Miika Laakso**, Asset Manager
puh. 040 547 7160 • miika.laakso@spatium.fi

SPATIUM
TOIMITILAT

JULKAISIJA

Hämeen kauppakamari,
Aleksanterinkatu 17 A,
15110 Lahti
Raatihuoneenkatu 17 A,
13100 Hämeenlinna
www.hamechamber.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

info@hamechamber.fi

PÄÄTOIMITTAJA

Toimitusjohtaja
Jussi Eerikäinen
Puh. 040 739 9303

TOIMITUS

Viestintäpäällikkö
Päivi Pulkki
puh. 040 563 5013

KONSEPTI JA ULKOASU

Punamusta Oyj

TAITTO

Hämeenlinnan
Offset-Kolmio Paino Oy,
Jirka Messman

ILMOITUSMYYNTI JA

TIEDUSTELUT

Päivi Pulkki
puh. 040 563 5013
paivi.pulkki@hamechamber.fi

ILMESTYY

maalis- ja syyskuussa painettuna,
touko- ja joulukuussa
verkkolehtenä
hamechamber.fi/verkkolehti

PAINOAIKKA

OffsetKolmio Oy

ISSN 2342-1525

KANSIKUVA

(Kuva: Lahden Golf)

HÄMEEN KAUPPAKAMARI

5

PÄÄKIRJOITUS

Nyt valmistaudutaan kasvuun

8

URAPOLKU

Matka jatkuu

21

KOULUTUKSET

Tulossa uusi EU-koneasetus,
Hämeen kauppakamarin
tilinpäätös- ja veropäivä sekä
Ennakkoperintä 2024

KASVU JA MENESTYS

14

TYÖMINISTERI ARTO SATONEN

Tukiviidakosta tuottavaan
työhön

18

KOLUMNI

Vastuullisuuden strateginen
merkitys kasvussa

AJANKOHTAISTA

9

RUOTSIN MARKKINAT

Eurolla saa nyt enemmän
Ruotsissa

19

KAUPPAKAMARIN USA:N KIRJEENVAIHTAJA

Riittääkö USA:n veto
maailman solmuissa?

20

ALUEELTA

Kansainvälistymisapua
yrittäjille

24

ASiantuntija

Talous hidastuu – Kuinka
yrityksesi voi varautua?

25

Uudet jäsenet

Tervetuloa vahvaan
verkostoon

26

Hämeen Kauppakamari

Onnittelee

Yrityssaneerausten sekä asumis- ja rakentamisjuridiikan erityisasiantuntija

- Yrityssaneeraukset
- Asunto-osakeyhtiöasiat
- Urakkariidat
- Kiinteistö- ja asuntokauppariidat
- Lupa-, kaavoitus- ja rasiteasiat
- Sopimusasiat
- Vahingonkorvausasiat

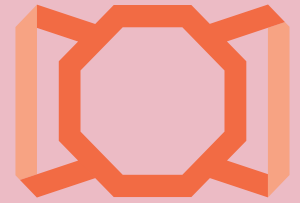
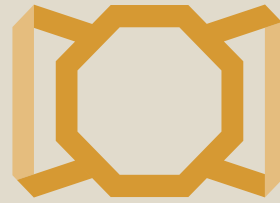
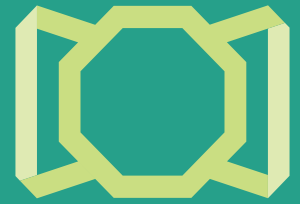
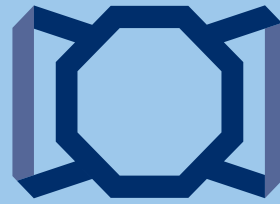
Henna Paukku
asianajaja, varatuomari, HHJ
tel. + 358 40 760 6136
henna.paukku@osmomakinen.fi

Mika Vuorikoski
asianajaja, varatuomari
tel. + 358 40 187 1204
mika.vuorikoski@osmomakinen.fi

Asianajotoimisto
Osmo Mäkinen

Asianajotoimisto
Osmo Mäkinen Oy
Aleksanterinkatu 17 A
15110 Lahti
tel. + 358 3 553 1100
+ 358 40 708 4159
toimisto@osmomakinen.fi
www.osmomakinen.fi

Ajankestävä tapa palkita

ansiomerkit.fi | p. 09 4242 6200

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Kilpailukykyä ja kestäväää kasvua

Autamme paran-
tamaan yrityksesi
kilpailukykyä ja
luomaan kestäväää
kasvua jo tänään!

kpmg.fi

KPMG Oy Ab
Aleksanterinkatu 10 B, Lahti
P: 040 538 2533

Tilintarkastus- ja varmennuspalvelut | Vero- ja lakipalvelut |
Liikkeenjohdon konsultointi | Yritys- ja rakennejärjestelyt

Helsinki | Jyväskylä | Järvenpää | Keuruu | Lahti
Salo | Seinäjoki | Tampere | Turku | Äänekoski

Haluamme tehdä yrityksesi arjesta helpomman

Aito lisäarvo syntyy kumppanuudesta.

Sovinto- ja ratkaisuhakuinen toimintatapamme
tähtää lopputulokseen, joka säästää aikaasi
sekä helpottaa arkeasi.

➤ **Markus Laakkonen**

Puh: 040 084 3816

➤ **Jussi Saviharju**

Puh: 045 356 0062

fennolaw
ASIANAJOTOIMISTO

www.fennolaw.fi

Asianajotoimisto Fenno | +358 10 504 9000 | office@fennolaw.fi

Nyt valmistaudutaan kasvuun

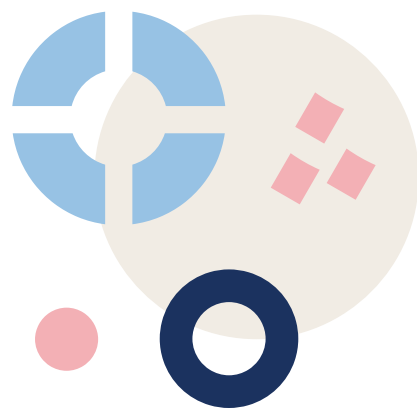
Talouden mittarit Suomessa ovat laskusuunnassa. Maailmantalous yskii, Kiinan kasvu on hiipunut ja Venäjän hyökkäyssota painostaa koko Eurooppaa. Korot ovat korkealla ja inflaatio laskee harmillisen hitaasti. Positiivisia uutisia on valitettavan harvassa. Koronapandemian jälkeen odotettiin talouden vahvaa kasvua, mutta toisin kävi.

Laskusuhdanteiden jälkeen käynnistytävät kuitenkin aina kasvukaudet. Rakentamisessa, uudistuotannon voimakkaan pudotuksen seurauksena, meille syntyy jälleen jatkossa tarve rakentaa nopeasti lisää asuntoja. Yritysten ja kuluttajien investoinnit käynnistyvät heti, kun lainojen korot laskevat ja luottamus talouden vakauteen palaa. Meidän täytyy jo myös toivoa ja varautua Ukrainan sodan päättymiseen. Varovaisetkin arviot Ukrainan jälleenrakentamisen kustannuksista ovat yli 500 miljardia euroa. Pelkästään perusinfrastruktuurin jälleenrakentaminen saattaa ylikuumentaa Euroopan rakennusmateriaalien, teollisuuden koneiden ja laitteiden markkinat, ja nyt jo vaikea työvoimansaataavuus Euroopassa tulee edelleenkin heikkenemään.

Suhdanteet muuttuvat nopeasti. Nyt on se hetki, jolloin yritysten on valmistauduttava nousukauteen. Markkinoiden häiriötilanteet ovat niitä ajankohtia, milloin markkinat jaetaan uudelleen. Erityisesti yritysten, jotka tuottavat laitteita ja komponentteja yhteiskunnan perustoi-

mintojen ylläpitämiseen, tulee olla hereillä. Ukrainassa joudutaan rakentamaan uudelleen sähkö-, vesi- ja viemäriverkostot sekä liikenneinfra. Näitä markkinoita jaetaan jo parhailaan monissa Euroopan maissa.

Uuden, pääministeri Petteri Orpon hallituksen, hallitusohjelma on poikkeuksellisen yritysmyönteinen. Vahvat tavoitteet ovat Suomen kilpailukyvyyn kasvattaminen, työllisyyden kohentaminen ja valtion talouden tasapainottaminen. Yritysten on osattava hyödyntää näitä uudistuksia ja panostuksia, joilla Suomi saadaan nousuun. Suomi elää viennistä ja meidän tulee olla ennakoiden ja voimakkaasti mukana seuraavalla kasvukaudella.

Kuva: Pipsa Stenlund, Oakhill Oy

JUSSI EERIKÄINEN
HÄMEEN KAUPPAKAMARIN
TOIMITUSJOHTAJA

**KYSYIMME HÄMEEN VAALIPIIRIN KANSANEDUSTAJILTA:
MIKÄ ON TÄRKEIN HÄMÄLÄISYRITYSTEN TOIMINTAA EDISTÄVÄ ASIA,
JOTA AIOT TÄLLÄ VAALIKAUDELLA VIEDÄ ETEENPÄIN?**

TARJA FILATOV (SD.)

"Kohtaamme nousevaa työttömyyttä ja pulaa työvoimasta. Molempien hoitoon on panostettava. Työvoimapalvelujen kitkaton siirtyminen kuntiin on turvattava. Ilman osaavia ihmisiä ei ole innovaatioita eikä kestävä kasvua, siksi osaamiseen panostaminen on ensisijaista. Haluan varmistaa Hämeen ammattikorkeakoulun toimintaedellytykset."

HILKKA KEMPPI (KESK.)

"Keskityn yritysten kasvukipuihin jatkossakin: vientiin, osaajapulaan ja Viron veromalliin. Viime vaalikaudella teimme pohjatyöt osinkoverotuksen rakennemuutokseen, jonka myötä yhteisöverokannat eriytetään yhtiöön jätetyn voiton ja yhtiöstä ulosmaksatun voiton osalta. Yrityksen kehittämiseen jätettyä voittoa ei pitäisi verottaa."

SANNI GRAHN-LAASONEN (KOK.)

"Hallitusohjelmassa on historiallisen paljon yritysten toimintaa edistäviä asioita paikallisesta sopimisesta teiden korjausvelan purkamiseen. Sosiaaliturvaministerinä edistän sosiaaliturvan uudistamista paremmin työhön kannustavaksi. Hämeessäkin monen yrityksen haasteena on työvoiman saatavuus."

TEEMU KINNARI (KOK.)

"Tärkeimmät hämäläisyriitysten toimintaa edistävät asiat löytyvät pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmasta. Työmarkkinoita kehitetään joustavampaan suuntaan. Hallitusohjelma tukee työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja tuottavuuden kehitystä. Paikallista sopimista lisätään ja työllistämisen esteitä puretaan esim. työelämän lainsäädäntöä uudistamalla."

TIMO HEINONEN (KOK.)

"Normien purkutalkoita pitää taas jatkaa. Hallitus on sitoutunut purkamaan kautensa aikana vähintään 300 yrityksiä ja kansalaisia haittaavaa normia. Vähennetään turhaa byrokratiaa, jotta hämäläisyriityksillä on mahdollisuus kasvaa ja kehittyä myös tulevaisuudessa."

JOHANNES KOSKINEN (SD.)

"Osaavan työvoiman saanti ja työllisyys- ja sopimuspolitiikan tehostaminen ovat avainkysymyksiä hämäläisyriitysten toiminnan ja kasvun turvaamisessa. Haluan edistää työlinjaa tasapainoisin lainsäädäntö- ja työehtoratkaisuin, ei yksipuolisesti runttaamalla."

MIKA KARI (SD.)

"Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseen on panostettava, sillä se on aivan keskeistä yritysten kasvupotentiaalini hyödyntämisen kannalta. Samoin on panostettava toimiin, joilla luodaan edellytyksiä yritysten kansainvälistymiselle."

RAMI LEHTINEN (PS.)

"Tärkeimpänä yritystoimintaa edistävänä asiana itselleni on normituksen vähentäminen. Lainsäädäntö muuttuu ja lisääntyy kiihtyvään tahtiin ja se syö monen yrittäjän resursseja liian paljon. Nyt viimeistään pitää keskittyä normien purkuun ja vapauttaa työvoimaa byrokratian ratista tuottavaan työhön." (Kuva: Pirjo Tuominen, Compic / Eduskunta)

JARI RONKAINEN (PS.)

"Tärkein yritysten, niin hämäläisten kuin muunkin Suomen, toimintaa edistävä asia on elinvoima. Pyrin hallituksessa tekemään sellaista politiikkaa, joka edistää elinvoimaisen ja yritysmayönteisen ympäristön syntymistä Suomeen sekä mahdollistaa matalan kynnyksen yrittämiselle ja kannustaa menestymään."

MIRA NIEMINEN (PS.)

"Yrittäjyys on merkittävä asia Hämeen maakunnille. Alueen palvelurakenne ja työpaikat pohjautuvat vahvasti yritystoiminnalle. Siksi on tärkeää pitää huolta yrittäjien mahdollisuuksista harjoittaa yritystoimintaa, kasvaa, investoida sekä luoda työpaikkoja. Samalla meidän pitää vastata niihin haasteisiin, joilla turvataan tarvittava koulutus ja riittävä työvoima."

PÄIVI RÄSÄNEN (KD.)

"Toimivat kulkuyhteydet niin rai-teilla kuin kumipyörillä ovat hämäläisyriyten kannalta keskeisiä. Nostan erityisesti esiin pääradan välityskyvyn parantamisen ja Moreeni-Rastikan-gas-eritasoliittymän rahoituksen. Aion edistää myös Hämeen alku-tuottajien asemaa ja koko elintar-vikeketjua." (Kuva: Hanne Salonen)

AINO-KAISA PEKONEN (VAS.)

"Tällä hetkellä osaavan työvoiman saatavuus on merkittävä haaste monille yrityksille niin Hämeessä kuin myös valtakunnallisesti. Pyrinkin parhaani mukaan edistämään koulutuksen riittävää resurssointia kaikilla asteilla ja myös työttömien mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan."

VILLE SKINNARI (SD.)

"Haluan auttaa yrityksiä kasvuun ja kansainvälistymiseen. Kannustan hallitusta kaikkeen, mikä luo kasvua ja työtä! Nyt suomalais-ten ostovoima heikkenee ja uusia investointeja ei synny. Rakennus-ala tarvitsee nopeasti vauhtia, nyt ajetaan seinään." (Kuva: Pirjo Tuominen, Compic / Eduskunta)

LULU RANNE (PS.)

"Uskon, että liikenne- ja viestintä-ministerinä voin tällä hallituskaudella parhaiten tukea Hämeen yrittäjiä ja asukkaita "Metsäradan" lopullisella kuoppaamisella sekä muutamia infrahankkeita edistämällä. Sujuva, turvallinen ja kohtuuhintainen liikkuminen paitsi koko Hämeessä, myös koko Suomessa, on yrittämisen elin-ehto." (Kuva: Lauri Heikkinen, valtio-neuvoston kanslia)

Matka jatkuu

LÄHI-IDÄLLÄ ON OLLUT AINA ISO ROOLI PATRIAN LANDIN YKSIKÖNJOHTAJA **PETRI JOKISEN** KANSAINVÄLISISSÄ TEHTÄVISSÄ. TYÖ PUOLUSTUSTEOLLISUUDESSA ON MELKO KOKONAISVALTAISTA, JOTEN ARKIELÄMÄSTÄ JOUTUU VÄLILLÄ JOUSTAMAAN.

Kerro omasta työurastasi?

Tulin vastavalmistuneena koneteknikkona Patrialle yli 20 vuotta sitten. Välillä opiskelin työpsykologiaa ja johtamista TKK:ssa Otaniemessä sekä tiedotusta ja viestintää Helsingin yliopistossa. Tosin silloinkin toimin opiskelun ohella jälkimarkkinointikonsulttina Patrian Hämeenlinnan yksikössä. Olen työskennellyt jälkimarkkinoinnin lisäksi järjestelmälogistiikan parissa ja LCS osaamiskeskuksen johtajana, jossa vastuullani oli globaalisti Patrian ajoneuvojen ja asejärjestelmien logistinen tuki. Lähi-itä on aina näytellyt suurta roolia kansainvälissä tehtävissäni, ensin rauhanturvaamis- ja sotilasoperaatioiden tukitehtävissä sekä Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan myynnin aluejohtajana. Sen jälkeen toimin Patrian Land liiketoiminnan myyntijohtajana ja nykyisin Land yksikön johtajana.

Miten arjen elämä sujuu haastavassa työelämässä?

Työ puolustusteollisuudessa, kriisinhallinta aspekteineen, sotatoimialueilla toteutettavine missiotukineen ja usein hyvin korkeilla poliittisilla tasoilla tapahtuvine kaupallisine neuvotteluineen, on melko kokonaisvaltaista, joten arkielämä joutuu aina välillä vähän joustamaan. Kun aikaa on, eikä tarvitse matkustaa, olemme perheen kanssa yhdessä ja tapaamme ystäviä.

Mistä saat vaikutteita ja motivaatiota työhösi?

Olen lähes koko aikuisikäni ollut hyvin etuoikeutetussa asemassa asiantuntijaorganisaatioiden johdossa. Se erityisosaaminen, mitä suomalaisesta Patriasta löytyy, jakaa aina hämmästyttää. Sen osaamisella kilpaillaan menestyksekkäästi muutamaa painoluokkaa korkeammassa sarjassa huomioiden, että globaalissa mittakaavassa Patria on pieni yritys. Suomalaista innovaatiokykyä ja ammatitaitoa löytyy myös Patrian alihankintaketjusta ja Suomen Puolustusvoimista, joka onkin aina ollut vientiponnisteluidemme tärkein ja paras sponsori.

Mitä odotat Hämeen kauppakamarin toiminnalta ja mikä on sinun oma panoksesi?

Olen ollut Teollisuusvaliokunnan jäsen ja tänä vuonna käynnistimme kauppakamarin toimitusjohtaja Jus-Eerikaisen kanssa alueen puolustus-teollisuusyrityksille yhteistä foorumia järjestämällä onnistuneen Puolustusteollisuuspäivän Patrialla Hämeenlinnassa. Muutama tapaaminenkin on sen jälkeen jo syntynyt ulkoisten sidosryhmien kanssa ja olemme saaneet mahdollisuuden esitellä paikallista osaamista kansainvälisesti.

KOULUTUS

Työpsykologi

ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKA

Rautaruukki, konekorjaamo.

MERKITTÄVIN ASKEL URALLA

Merkittävin askel uralla on varmaan vielä edessä, sillä olen tämän vuoden aikana jättämässä Patrian ja aloitan täysin uusissa kansainvälisissä tehtävissä vuonna 2024. Patria-uran merkittävin askel oli ehdottomasti Sastamalan aseyksikön ja Hämeenlinnan Palvelukeskuksen yhdistäminen maavoimakaluston kunnossapito- ja palveluyksiköksi vuonna 2008.

MOTTO

“Always build your opponent a golden bridge to retreat across.”

Eurolla saa nyt enemmän Ruotsissa

RUOTSIN KRUUNU ON HALVENTUNUT HUOMATTAVASTI SUHTEESSA EUROON, EIKÄ MITÄÄN NOPEAA KORJAUSLIIKETTÄ OLE NÄKÖPIIRISSÄ. KRUUNUN HEIKKENEMISELLÄ ON MERKITYSTÄ MYÖS SUOMALAISILLE KULUTTAJILLE JA YRITYKSILLE. RUOTSISTA VOI NYT OSTAA TUOTTEITA HALVEMPAAN HINTAAN. SAMALLA ULKOMAILTA TUODUT TAVARAT OVAT VASTAAVASTI KALLIIMPIA RUOTSALAISILLE KULUTTAJILLE.

Suomalaisille yrityksille ja kuluttajille löytyy nyt mahdollisuus tarkastella Ruotsia ja Ruotsin markkinoita hieman eri lähtökohdasta, kun omalla valuutalla on suurempi osto-voima. Kruunun heikentyminen on alentanut monien tuotteiden hintoja euroissa, minkä takia monet suomalaiset ovat ostaneet esimerkiksi käytetyn auton Ruotsista.

Suomen ja Ruotsin välillä tehdään paljon yrityskauppoja, ja yrityksen ostaminen on varteenotettava vaihtoehto, kun tavoitteena on toiminnan aloittaminen tai laajentaminen nopealla aikataululla toisella markkinalla. Ruotsi on perinteisesti ollut ensisijainen kohde suomalaisille yritysostoille ja vastaavasti moni suomalainen yritys myydään Ruotsiin. Suomessa ja Ruotsissa on pitkälti samat toiminnot ja vastaava lainsäädäntö, joten yrityskauppojen tekeminen on yleensä helpompaa verrattuna muihin maihin. Kruunun nykyinen kurssi voi tehdä yrityskaupasta houkuttelevan vaihtoehdon, vaikka muilla tekijöillä on ratkaisevampi rooli.

”Ostettavan yrityksen hinta on neuvottelukysymys, joka otetaan puheeksi sen jälkeen, kun ostaja on perehtynyt tuotteisiin ja liikevaihtoon”, toteaa Suomalais-ruotsalaisen kauppakamarin neuvonantaja **Markku Sirviö**.

Kruunun heikko kurssi suhteessa euroon ja dollariin on johtanut siihen, että suurin osa Ruotsiin tuoduista tavaroista on kallistunut. Yleinen hintojen nousu sekä muun muassa korkojen nousu ovat lisänneet halpojen tuotteiden kysyntää Ruotsissa. Suomalaisen yritysten on hyvä perehtyä muuttuneeseen markkinatilanteeseen, jos suunnitelmissa on liiketoiminnan aloittaminen

Ruotsissa.

Ruotsalaisten talousasiantuntijoiden mukaan kruunun näin isolle heikentymiselle ei löydy taloudellisia perusteluja. Ruotsin julkinen talous on erittäin vahva ja ruotsalaisten yritysten kilpailukyky ja kannattavuus ovat hyvällä tasolla. Suurimpia huolenaiheita ovat lähinnä kotitalouksien velkaantuminen ja rakennussektorin hiljentyminen. Selitys kruunun heikentymiselle löytyy osittain ulkoisista tekijöistä. Pienten valuuttojen arvo laskee yleensä, kun globaalissa taloudessa on häiriöitä tai epävarmuutta.

Ruotsissa käydään yhä vakavampaa keskustelua kruunun vaihtamisesta euroon. Kuluttajat ovat huomanneet, miten paljon tuontitavaroiden ja ulkomaanmatkojen hinnat ovat nousseet heikon kruunun takia. Yrityksistä vain pieni osa hyötyy halvasta valuutasta, sillä myös melkein kaikki vientiyritykset joutuvat ostamaan komponentteja ja raaka-aineita ulkomailta kalliimpaan hintaan.

Teksti: Patrik Lindfors,
Suomalais-ruotsalainen
kauppakamari

(Kuvat: Adobe Stock)

Vaativat tilaukset kehittävät yritystoimintaa

PUOLUSTUSVOIMIEN TILAUS SADEVAATEKANKAISTA OSOITTAUTUI FORSSASSA TOIMIVAN FOXAN KÄÄNNEKOHDAKSI. TÄLLÄ HETKELLÄ YRITYKSELLÄ ON USEITA TUOTEKEHITYSHANKKEITA SOTILASKÄYTTÖÖN TARKOITETUISTA MATERIAALEISTA. MYÖS EKOLOGISET KANKAAT JA NEULOKSET OVAT NOUSSEET TÄRKEIKSI KEHITYSKOhteiksi.

Foxan toiminta käynnistyi, kun työvaatekankaita valmistava Finlayson-Forssa Oy meni konkurssiin marraskuussa 2008. ”160-vuotiaan yhtiön toiminnan äkillinen päättyminen Forssassa oli järkytys niin asiakkaille kuin henkilöstöllekin. Asiakkaat tarvitsivat kankaita ja meiltä taas löytyi tekninen osaaminen sekä kontakteja muutamiin hyviksi todettuihin tehtaisiin. Silloin päätimme kollegani **Marjaana Naatulan** kanssa työllistää itsemme ja aktivoimme Foxa Oy:n”, kertoo yrityksen hallituksen puheenjohtaja **Jukka Sipilä**.

Toiminnan käännekohtaksi Sipilä mainitsee puolustusvoimien sadevaatekangastilauksen vuonna 2012. ”Olim-

me toimittaneet kehittämäämme kangasta armeijan koe-käyttöön ja se oli osoittautunut toimivaksi. Tämän jälkeen saimmekin vuosiliikevaihtoomme suuremman tarjouspyynnön. Voitimme kilpailutuksen ja koska halusimme onnistua, niin uusimme laboratorion, palkkasimme lisää ammattitaitoista henkilökuntaa ja rakensimme laatujärjestelmän. Vaativat tilaukset ovat paras keino kehittää toimintaa”, hän toteaa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan aiheutti kovan kysynnän armeijateksteileistä. Koska Foxalla on kattava mallisto erilaisia armeijan vaatetus- ja varustekankaita, he onnistuivat pääsemään useisiin hankintoihin mukaan. Yrityksellä on tällä hetkellä käynnissä myös useita tuotekehityshankkeita sotilaskäyttöön tarkoitetuista materiaaleista. Toinen tärkeä kehitystyöalue ovat ekologiset kankaat ja neulokset, joissa käytetään kierrätys- tai biopohjaisia kuituja. ”Tavoitteenamme on kankaiden edelleen kierrättäminen ja siihen kehityshankkeeseen olemme saaneet myös EU-rahoitusta. Parhaillaan meillä on laaja mallisto Eko-kankaita. Työvaatteissa ekologisuus ei ole vielä niin tärkeässä asemassa kuin vapaa-ajan tekstiileissä, mutta uskomme sen lisääntyvän lähivuosina”, kertoo Sipilä.

Sipilä osallistui keväällä Hämeen kauppakamarin järjestämälle HHJ-puheenjohtajakurssille. Hän kertoo kurssin olleen silmiä avaava varsinkin perheyrietykselle, jossa usein keskitytään toiminnan päivittäisiin asioihin. ”Tärkein huomio puheenjohtajakurssilta oli, että yrityksen hallituksen pitäisi keskittyä vähintään 70 prosenttisesti tulevaisuuteen ja 30 prosenttisesti nykytilanteeseen. Koulutuksesta sai myös hyviä työkaluja hallitustyöskentelyyn.”

Teksti: Päivi Pulkki

Toimitusjohtaja Johanna Rämö ja hallituksen puheenjohtaja Jukka Sipilä vaihteeksi varastolla.

Golf yhdistää bisneksen ja pelaamisen

GOLFIN AMMATTILAISOPETTAJAT RIKU AARNIO JA SEPPO PEKKARINEN PYÖRITTÄVÄT ABC GOLFIA, JOKA TOIMII SEKÄ LAHDESSA ETTÄ HÄMEENLINNASSA. VAIKKA SYKSY PÄÄTTÄÄ VARSINAISEN GOLFKAUDEN, YRITYKSEN TRACKMAN-SIMULAATTORI MAHDOLLISTAA HARJOITTELUN MYÖS TALVIKUUKAUSINA.

ABC Golf Oy on perustettu kaksikymmentä vuotta sitten ja sen tavoitteena on toimia täyden palvelun golfyriytynä, jonka erityisosaaminen on golfopetuksen ja -valmennuksen lisäksi golfvälineissä ja -matkoissa. Yrityksellä on toimipisteet Lahden Golfissa Takkulassa ja Hämeenlinnan Aulangolla.

Toiminnan laajentamisessa tärkeä investointi oli Trackman-simulaattorin käyttöönotto Lahdessa kaksi vuotta sitten. Simulaattorilla on mahdollisuus testata, miten lyönnit kulkevat erilaisissa kenttäolosuhteissa ja säätiloissa. Lisäksi laite antaa neuvoja pelaamiseen. ”Meillä on käytettävissä Päijät-Hämeen laadukkain Trackman-simulaattori ABC Golf Training Centerin tiloissa Paanakadulla Lahdessa. Sen käyttöaste on menneillä talvikausilla ollut todella korkea ja palaute on ollut erittäin positiivista. Training Center on mahdollistanut opetustoiminnan ja mailojen kustomoinnin asiakkaan tarpeiden mukaisiksi myös talven aikana”, kertoo Aarnio.

Golfin harrastustoiminta on kasvanut viime vuosina ja tämän kesäkauden aikana Pekkarinen ja Aarnio opettivat yli kymmenellä eri kurssilla uusia pelaajia golfharrastuksen pariin. Sesonkiaika golfin pelaamisessa ulkokentillä alkaa syyskuussa kääntyä lop-

pua kohden ja syksyllä alkaakin Trackman-simulaattorin valmistelu tulevaa talvikautta varten.

Golfin merkitys myös liike-elämälle on kasvanut ja yritystapahtumat pelin merkeissä ovat lisääntyneet vuosi vuodelta. ”Päätimme liittyä Hämeen kauppakamarin jäse-

neksi, koska toimintamme kannalta on tärkeä verkostoitua erilaisten yritysten kanssa sekä oppia tuntemaan yritysjohtoa ja henkilöstöä.”

Teksti: Päivi Pulkki

(Kuva: Lahden Golf)

Orima-Tuote Oy:n asiakaskokemus Hämeen yrityspalveluista

ORIMA-TUOTE OY:N TOIMITUSJOHTAJA MIKKO AHONEN SAAPUU HAASTATTELUUN VIDEOKUVAUKSISTA. HÄN ON OLLUT KERTOMASSA ASIAKASKOKEMUKSESTAAN HÄMEEN YRITYSPALVELUISSA YRITYKSEN KEHITTÄMISAVUSTUKSEN HAKEMISEEN LIITTYEN.

ORIMA-TUOTE ON KOTIMAAN MARKKINOILLA VAKIINTUNUT KATTORAKENTEITA VALMISTAVA METALLIALAN YRITYS, JOKA ON LAAJENTANUT TOIMINTAANSA MYÖS AURINKOPANEELIEN KIINNITYSRATKAISUIHIN JA SOPIMUSVALMISTUKSEEN. YRITYKSEN PÄÄKONTTORI JA TUOTANTO SIJAITSEVAT ORIMATTILASSA.

Hämeen yrityspalveluissa Ahosta on auttanut Yrityspalvelutiimin vetäjä ja Team Finland kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori **Matti Nykänen**. Nykänen kertoo, että Orima-Tuotteen kanssa on ollut helppo toimia, koska hän on toiminut heidän asiakasvastaavanaan jo pitkään. Ahonen laittaa yleensä Nykäselle sähköpostia tai soittaa yrityksen kehityssuunnitelmista. Heillä on tapana järjestää tapaaminen joko paikan päälle tai Teamsillä tarkempaa keskustelua varten.

Ahonen koki, että oli helppoa ja luontevaa lähteä kysymään neuvoa Hämeen yrityspalveluista, sillä hänellä oli aikaisempaa kokemusta vastaavista Varsinais-Suomessa

tarjottavista rahoitusmalleista. Ahonen kiittelee Hämeen yrityspalveluita siitä, että kaikki yrityspalvelut ovat saatavissa samasta paikasta.

– Hämeen yrityspalveluissa asiantuntijat ovat ammattilaisia ja haluavat auttaa yrittäjiä, hän toteaa.

Orima-Tuote haki ELY-keskukselta Yrityksen kehittämisyhteistyöstä mm. koneinvestointeihin kapasiteetin lisäämiseen ja täydentämiseen, koska kysyntä on kasvanut merkittävästi. Ahonen haki Yrityksen kehittämisyhteistyöstä uudistuneen EURA-järjestelmän kautta. Hän kertoo, että asiantuntijat ovat olleet valmiita auttamaan hakuprosessin aikana.

hämeenyrityspalvelut.fi

Matti Nykänen
Yrityspalvelutiimin vetäjä ja Team Finland kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori, Hämeen yrityspalvelut, Hämeen ELY-keskus.

Kuvat: Jouni Korhonen / Inspirova Creative

Mikko Ahonen
toimitusjohtaja, Orima-Tuote Oy.

– Hakemuksen tekeminen on suhteellisen suoraviivainen prosessi. Olemme toimineet rahoitushakemuksien kanssa aiemminkin, joten emme tarvitse ulkopuolista apua hakemuksen laatimisessa, Ahonen kertoo.

Hämeen Yrityspalvelut ovat myös osa Team Finland -verkostoa ja Nykänen on tehnyt Ahosen kanssa yhteistyötä myös aiemmin kansainvälistymiseen sekä muihin Business Finlandin rahoituksiin liittyen. Hämeen yrityspalveluissa neuvontaa on saatavilla myös Business Finlandin rahoituksiin liittyen kuten Tempoon, Exploreriin sekä Energiatukeen.

Ahonen kehottaa yrittäjiä ottamaan rohkeasti yhteyttä Hämeen yrityspalveluihin omien kehittämishankkeiden läpiviemiseksi. Hän tuumii, että alueen yrittäjät ja yritysten johdossa toimivat eivät kaikki välttämättä vielä tunne Hämeen yrityspalveluja. Hän arvelee, että varsinkin nuoremmille yrittäjille olisi tarve kertoa, millaisia palveluja yrityksille on tarjolla.

– Ajanvaraaminen onnistuu myös kätevästi digitaalisesta ajanvarauskalenterista Hämeen yrityspalveluiden verkkosivuilta, Nykänen lisää ja kertoo, ettei yrittäjän tarvitse tietää oikeaa yrityspalvelua tai rahoitusta, vaan asi-

antuntijat kartoittavat ensin yrityksen tarpeet ja neuvovat parhaiten sopivan palvelun äärelle.

Ahonen katsoo Orima-Tuotteen liiketoiminnan kehittämistä pitkälle tulevaisuuteen ja toivoo yrityspalveluiden panostavan entistä enemmän myös yritysten pitkäjänteisen suunnittelun tukemiseen. Hän kertoo kokemuksella, että yrityksissä kehittämishankkeet ehtivät kertyä jonoksi ja olisikin hyvä katsoa niiden tukemista muutaman vuoden aikajaksolla. Tällöin voitaisiin sanoittaa yrityksen tarinaa pidemmälle tulevaisuuteen ja toimia kehittämishankkeiden kanssa suunnitellusti.

Hämeen yrityspalveluiden palvelukokonaisuutta ja digitaalisia palvelukanavia on kehitetty DigiHäme – Helposti saavutettavat yrityspalvelut -hankkeessa, joka on saanut rahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta React EU -rahoituksena. Hankkeen päätyttyä elokuussa 2023 Hämeen yrityspalvelut jatkavat edelleen toimintaansa. Yrityspalveluiden kehitystyötä suunnataan seudullisiin yrityspalveluihin syksyn aikana.

Tukiviidakosta tuottavaan työhön

KESTÄVÄÄ KASVUA, VELKAANTUMISEN KÄÄNTÄMISTÄ
LASKUUN JA TYÖNTEON KANNATTAVUUDEN PARANTAMISTA.
TÄTÄ HALLITUSOHJELMASSA LUVATAAN. TUORE TYÖMINISTERI
ARTO SATONEN (KOK.) KERTOO, MILLÄ EVÄILLÄ SUOMEN
SUUNTAA OLLAAN MUUTTAMASSA.

TEKSTI: TIMO SORMUNEN

Kuva: Kokoomus

Petteri Orpon (kok.) luotsaama hallitus aikoo tulevien neljän vuoden aikana luoda Suomeen 100 000 uutta työpaikkaa. Työministeri Arto Satosen (kok.) mukaan todellinen saldo on vielä tätäkin isompi, jos hallitusohjelmaan kirjatut keskeiset työllistämiskeinot saadaan käännettyä konkretiaksi. Niiden myötä pk-yritysten työllistäminen helpottuu ja työnteosta tehdään aina tukieuroja kannattavampi vaihtoehto.

Petteri Orpon hallituksen alkutaival on ollut monenlaisten kohujen siivittämä ja uutisotsikot ovat täyttyneet aivan muista asioista, mitä alkuun odotettiin.

Työministeri Arto Satoselle viime kuukausien kohina on kuitenkin tarjonnut ainakin osittaisen työrauhan. Se voi kuitenkin jäädä syksyn edetessä pelkäksi toiveeksi, sillä hallitusohjelma sisältää monia rohtoja, joita on kiihdytetty vuolaasti työnantajaleirissä, mutta jotka maistuvat karvaalle sekä opposition että ay-väen piirissä.

Niitä puolustaessaan tuore työministeri saanee huomata moneen kertaan, että pestissä tarvitaan hyvien puhelahjojen lisäksi myös turnauskestävyyttä ja paksua nahkaa. Siihen Satonen tuntuu toisaalta myös varautuneen, sillä työministerin salkku kuuluu olevan hänelle toiveiden täyttymys.

”Työelämän ja sosiaalipuolen asiat ovat olleet minulle keskeisiä koko kansanedustajaurani ajan. Olen ollut muun muassa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan puheenjohtaja ja vedin työllisyysryhmää myös hallitusneuvotteluissa. Tämä on ihan luontevaa jatkoa aiemmalle työlle”, työministerin pestin Matias Marttiselle (kok.) kautensa puolivälissä luovuttava Satonen toteaa.

Pk-yritykset avainasemassa

Hallitusohjelman kirjauksista löytyy myös muun muassa lakko-oikeuksien rajaamista, paikallisen sopimisen lisäämistä, työttömien aktivoimista, pk-yritysten työllistämisen helpottamista sekä työvoimapalveluiden ja toimeentulotuen uudistamista. Tavoitteena on luoda niiden avulla 100 000 uutta työpaikkaa

sekä uudistaa työmarkkinoita ja sosiaaliturvaa niin, että työntekeä on aina yhteiskunnan tukien varassa elämistä kannattavampi vaihtoehto.

Monet ehdotukset on ehditty oppositiossa ja ay-leirissä leimata paluiksi työnantajien yksinvaltaan. Satosen mukaan maailma ei kuitenkaan ole enää näin mustavalkoinen.

”Esimerkiksi paikallisesta sopimisesta on saatu monissa yrityksissä todella hyviä kokemuksia. Se on parantanut kilpailukykyä, pelastanut työpaikkoja ja tuonut lisää palkanmaksuvaraa. Kyllä meillä ymmärretään entistä laajemmin se, että työmarkkinoilla on nyt lopultakin tehtävä ne uudistukset, jotka kilpailijamaissa on viety läpi jo vuosia sitten”, Satonen toteaa.

Tavoiteltu työpaikkojen määrä kuulostaa nykyshdanteessa vähintäänkin optimistiselta, mutta Satonen on toista mieltä.

”Jos paikallista sopimista saadaan edistettyä sekä pienten pk-yritysten työllistämiskynnystä ja työnantajariskiä mädallettua, saldo on selvästi yli 100 000.

Esimerkiksi paikallisen sopimisen ulottaminen myös järjestäytymättömiin yrityksiin tuo sen piiriin 70 000 uutta yritystä”, hän ynnäilee.

Satosen listalla kärkipäässä ovat myös ytlain soveltamisrajan nostaminen 50 henkilöä työllistäviin yrityksiin sekä irtisanomisten helpottaminen henkilökohtaisin perustein.

”Tulevien vuosien työllisyys on tunnetusti pk-yritysten varassa ja etenkin alle 10 hengen yritykset on saatava työllistämään lisää väkeä. Yksinyrittäjyys on hyvässä myötätuulella, mutta samaan aikaan työllistävien yritysten määrä laskee jatkuvasti. Tämä kehitys on nyt katkaistava.”

**”YKSINYRITTÄJYYS
ON HYVÄSSÄ
MYÖTÄTUULESSA,
MUTTA SAMAA
AIKAAN
TYÖLLISTÄVIEN
YRITYSTEN
MÄÄRÄ LASKEE
JATKUVASTI. TÄMÄ
KEHITYS ON NYT
KATKAISTAVA.”**

Pätkätöistä tasaisempaan tulovirtaan

Työvoimapalveluissa TE-palvelut siirtyvät vuosikymmenten jälkeen takaisin kuntien kontollee. Satosen mukaan tämä tarkoittaa parempaa asiakas- ja paikallistuntemusta, räätälöidym-pää palvelua ja tätä kautta tehok-kaampaa työllistymistä.

”Toimistoilta edellytetään myös tehokasta verkottumista paikallisen elinkeinoelämän ja koulutustaho-jen kanssa. Lisäksi niiden on tehtävä alueellista yhteistyötä, sillä jokaiseen kuntaan ei voida perustaa palvelupis-teitä”, Satonen muistuttaa.

Tärkeänä periaatteena on se, että työnteosta tehdään sosiaaliturvaa kannattavampi vaihtoehto. Osa-aika-työn sijaan painotetaan kokoaikatyö-tä, jolloin omalla palkalla tullaan toi-meen ilman yhteiskunnan tukieuroja.

”Tämä voi olla joillakin palve-lualoilla hieman hankalasti toteutta-vissa, mutta kuitenkin mahdollista. Korona-aikana nähtiin, kuinka esi-merkiksi ravintoloista siirryttiin töi-

hin kaupan puolelle”, Satonen huo-mauttaa.

Nuorten lisäksi työministeri kan-taa huolta yli 50-vuotiaista konka-reista. Heidän työllistymisensä on monella toimialalla vaikeaa, vaikka osaamista, kokemusta ja työmoti-vaatiota olisi riittämiin.

”Tässä kohtaa työnantajien asen-teiden on yksinkertaisesti muututta-va. Monella toimialalla on osaajapu-la, joten meillä ei yksinkertaisesti ole varaa tällaiseen ikärasismiin. Esimer-kiksi terveydenhuollossa emme enää edes pärjäisi ilman tätä kokeneiden ammattilaisten joukkoa.”

Vastakkainasettelusta yhteistyöhön

Vaikka hallitusohjelmasta ja sen työelämäosiosta on saatu valmis-telukoneistoon vasta murto-osa, on moni ehtinyt jo ennustaa, että tule-vaista syksystä tulee työmarkkina-rintamalla vähintäänkin tulikivenkat-kuinen.

Se tietää Arkadianmäellä sitä, et-tä ilmassa leijuu työtaisteluiden uhka

ja karvalakkilähetystöjä riittää myös työministerin ovelle.

Satonen kuitenkin toivoo vas-takkainasettelun sijaan malttia ja rakentavaa asennetta, jolla päästäi-siin yhdessä eteenpäin. Samalla hän painottaa pitävänsä tiivistä yhteyttä liittoihin ja keskusjärjestöihin.

”Kaikki uudistukset tehdään kol-mikantatyöryhmissä, joissa halli-tuksen esitykset ovat keskustelun pohjana. Esimerkiksi paikallisessa sopimisessa sen on jo edellisen halli-tuksen pöydällä ollut Pekka Timosen selvitys. Eli eivät nämä asiat osapuo-lille uusia ole”, Satonen muistuttaa.

Samalla hän muistuttaa, et-tä hallitus aikoo puuttua napakas-ti myös viime aikoina paljastuneisiin järjestelmän väärinkäytöksiin.

”Kilpailuetua on haettu muut-tamalla muun muassa perinteistä palkkatyötä yrittäjätöksi, mikä rik-koo selkeästi tärkeitä pelisääntöjä. Rakennusliitto on pitänyt asiaa ihan syystä esillä”, Satonen kiittelee.

Rasismissa peiliin katsomisen paikka

Kuva: Lauri Heikkinen, valtioneuvoston kanslia

Istuvan hallituksen alkutaivalta ovat värittäneet perussuoma-laisten ministereiden rasistiset some-viestit.

Epäasiallista käytöstä ja rasismia on kuitenkin myös suomalaisilla työpaikoilla. Pa-himmillaan kyse on ollut lä-hes pakkotyöstä, kuten muun muassa vihannesviljelmiltä, marja-alan yrityksistä ja ravin-toloista paljastuneet tapaukset ovat osoittaneet.

Ne ovat järkyttäneet myös tuoretta työministeriä.

”On hyvä, että tällaiset vää-rinkäytökset paljastuvat. Sa-malla se osoittaa, että meillä on nyt peiliin katsomisen paik-ka. Minkäänlainen rasismi, epä-asiallinen kohtelu, työpaikasta maksettavat kynnyksrahat tai ali-palkkaus eivät kuulu suomalai-

seen yhteiskuntaan”, hän toteaa.

Samalla Satonen muistuttaa, ettei Suomi yksinkertaisesti sel-viä ilman selvästi nykyistä mit-tavampaa maahanmuuttoa. Isot ikäluokat eläköityvät ja paikkaa-jiksi tarvitaan myös ulkomai-sia käsipareja. Niitä houkutel-laan nyt entistä kohdistetummin muun muassa Brasiliasta, Filip-piineiltä, Intiasta ja Vietnamista.

”Mikäli aiomme pysyä osaa-jakisassa mukana, on tulijoille pystyttävä tarjoamaan myös su-juvat maahanmuuttokäytännöt, turvallinen asuinympäristö, las-ten koulutus ja puolison työllis-tyminen. Rasismille ei tässä yh-tälössä ole tilaa.”

Vauhdita yrityksesi investointeja **vihreään siirtymään ja digitalisaatioon**

Maailma ympärillämme muuttuu. On tärkeää pysyä kehityksessä mukana. Rahoituksemme avulla vauhditat yrityksesi investointeja kohti vihreämpää ja digitaalisempaa tulevaisuutta.

Tutustu uusiin vakuudettomiin lainatuotteisiimme, ilmasto- ja ympäristölainaan sekä digitalisaatio- ja innovaatiolainaan, jotka ovat toteutettu yhteistyössä Euroopan investointirahaston kanssa InvestEU-takausohjelman tuella.

finnvera.fi/ilmastojadigi

FINNVERA

Vastuullisuuden strateginen merkitys kasvussa

ANNE VANHALA

Vastuullisuusasiantuntija,
Keskuskauppakamari

Alkuvuodesta OP julkaisi suuryritystutkimuksen, joka esitteli hätkähdyttäviä lukuja suuryritysten paineesta kiristää vastuullisuusvaatimuksiaan alihankintaketjun yritysten suuntaan. Tutkimuksen mukaan 42,4 prosenttia vastaajista kertoi jo vaihtaneensa alihankkijoita tai toimittajia vastuullisuusvelvoitteiden myötä. Tutkimustuloksissa piilee kuitenkin kilpailuedun siemen suomalaisille pk-yrityksille. Yritys nimittäin vahvistaa asemaansa asiakkaan luotettavana kumppanina, kun se huolehtii

omista vastuullisista toimintatavoista ja laadullisesta toiminnan parantamisesta.

Kustannussäästöjä toiminnan laadun parantamisella

Kestävää kehitystä edistävillä toimenpiteillä on muitakin perusteita edellä mainittujen asiakasvaatimusten ohella. Vastuullisuuteen panostaminen voi tuoda yritykselle kustannussäästöjä parantamalla materiaalitehokkuutta tai kiinnittämällä huomiota energiatehokkuuteen. Kustannussäästöjä tulee myös henkilöstön terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimalla. Tutkimukset ovat osoittaneet, että työterveyteen ja -turvallisuuteen satsattu euro tuottaa 2,20 euroa muun muassa pienentyneiden sairaspöissaalokustannusten vuoksi.

Kestävä kehitys innovaatioiden sytykkeenä

Vastuullisuus ja kestävä kehitys toimii yhä useammin uusien tuotteiden ja palveluiden innovaatioiden moottorina. YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG, 17 tavoitetta) saavuttaminen avaakin selvitysten mukaan jopa 12 biljoonan dollarin liiketoimintapotentiaalin. Erityisesti energia-, rakentamis-, elintarvike- ja terveyssektoreilla haetaan kestäviä ratkaisuja. Tuore kauppakamarin PK-hallitusbarometri kertoi, että vastuullisuus ja kestävä kehitys on jo avannut liiketoimintamahdollisuuksia 25 prosentille vastaajayrityksiä.

Lainsäädäntö kirittää

Osaltaan kehittyvä lainsäädäntö kirittää vastuullisuutta ja kestävä kehitystä. Kesän 2023 aikana julkaistiin uudet kestävyysraportointistandardit, jotka vaiheittain tulevat suurten yritysten ja listattujen pk-yritysten täytettäväksi. Raportointistandardeista voidaan olla montaa mieltä, mutta ainakin ne tekevät julkaistavista tiedoista vertailukelpoisempia ja luotettavampia.

Motiivina oikein toimiminen

Ei pidä unohtaa, että valtaosa yrityksistä haluaa yksinkertaisesti toimia oikein. Olen käynyt viime aikoina useita keskusteluja yritysedustajien kanssa, joiden päämääränä on kantaa kortensa kekoon tekemällä maapallosta kestävämmän paikan elää, luonnollisesti myös taloudellisesti kestävällä tavalla.

Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen strateginen merkitys siis kasvaa myös pk-yrityksissä. Kauppakamarit auttavat yrityksiä tällä polulla muun muassa erilaisin valmennusohjelmin ja työkaluin. Esimerkiksi Yritysjohdon vastuullisuusvalmennus tai alueellasi toteutettava Pk-yrityksen vastuullisuusvalmennus ovat hyviä ratkaisuja, kun organisaation osaamisen kehittämiseksi on tarve. Se on kannattava investointi kilpailukyvyyn säilyttämiseen ja jopa kilpailuedun luomiseen.

Riittääkö USA:n veto maailman solmuissa?

Markkina toisensa jälkeen näyttää hyittyvän ja kasvuennusteita lasketaan sekä kotimaassa että maailmalla. Aasiassa ennustetaan euron tuhoa, mutta kiinalainen kiinteistösi-joitustajti Evergrande joutui selvitystilaan. Samoin Country Garden Holdings kiikkuu kuilun reunalla ja "varjopankki" Zhongzhi Enterprise Group on vaikeuksissa, kun asiakkaat eivät ole suoriutuneet maksuistaan. Myös Shanghaiin pörssi on kokenut kovia ja Kiinan valtio alensi pakollisia maksuja, mikä virkisti pörssin nousuun. USA:n ja Euroopan teollisuus kotiuttaa tuotantoaan ja siirtää sitä Kiinasta sekä lähialueilleen että halvemman kustannustason maihin, vaikka Kiinassakin tietenkin halutaan ja/tai joudutaan jossain muodossa olemaan läsnä jo markkinan koon vuoksi. Kiina ei kuitenkaan ole enää halpatuotantomaa.

Muutos on kuitenkin käynnissä ja siitä hyvänä osoituksena on Meksikon nousu USA:n suurimmaksi kauppakumppaniksi 263 miljardin dollarin kaupalla tammi-hetikuussa 2023. Perässä tulevat Kiina ja Canada. Tyypillistä on tietenkin se, että toimitusketjuja pakotetaan siirtämään toimintojaan myös Meksikoon ja laittamaan tehtaita sinne. Näillä toimilla pyritään varmistamaan komponenttien, osien ja kokoonpanojen saatavuus eri tilanteissa sekä helpompi laadunvalvonta. Kustannustasot ovat kuitenkin nousussa myös Meksikossa inflaation takia.

Yritysten omistajien vinkkelistä yrityksen pitkäikäisyys tai elinikä - longevity - on tärkeä kysymys erityisesti, kun ympäristö muuttuu jatkuvasti. Kuinka selvittää ja luodaan lisäarvoa omistajille? Tavoitteena pitäisi olla Jim Collinsin Dan Bigmanille mainitsema "ennemmin neljännesvuosista kuin pörssiyhtiöiden vuosineljännes". Perinteisesti lisäarvoa tuovat nettotulos ja kasvu. Mittareina voivat toimia esim. kannattavuus (ROI, ROC tai voitto/lv) sekä uusien tuotteiden tuoma myyntikate. CEM (Chief Executive Magazine) raportoi tutkimustuloksissaan, että 51 prosenttia yli neljännesmiljoonan liikevaihtoa tekevästä USA:laisista yrityksistä investoi nyt automaatioon pienentääkseen työntekijöiden tarvetta toimistossa ja 44 prosenttia vähentääkseen tuotannon työntekijöiden määrää. Vastaava luku alle 10 miljoonan dollarin liikevaihdon yrityksissä on 28 prosenttia.

Lisäksi 43 prosenttia yrityksistä kertoi haluavansa investoida, mutta eivät kykene raskaan kustannuspaineen vuoksi. Käytännössä investoinneilla on korkea hintalappu ja sitten poistot kirjanpitoon, joten kassa ja tulos ovat koe-tuksella. Yritykset yrittävät pysyä muutoksissa mukana muun muassa etätöiden hybridimallilla, jolloin toimistojen kokoja voidaan pienentää ja siten kulutaakkaa keventää. Samalla työntekijöiden viihtyvyys paranee siltä osin, kun he haluavat tehdä etätöitä. Tässä kaikessa CEM muistuttaa esimiehiä ja johtajia käymään keskustelua etätöissä olevien kanssa sekä kannustamaan että kiittämään heitä hyvin tehdystä työstä. Työntekijät ovat yleensä halukkaita auttamaan prosessin kehittämisessä, jos heidät vain otetaan kehittämiseen mukaan.

Bloombergin mukaan kotitalouksia uhkaa lisäksi kiihtyvä verkkorikollisuus: kuluttajat menettivät USA:ssa viime vuonna hurjat 8,8 miljardia dollaria talousrikollisille, mikä on 44 prosenttia edellisvuotta enemmän. Pankit varoittavatkin nyt tekoälyllä varustetun rikollisuuden vain lisääntyvän ja olevan entistä vaarallisempi uhka.

HÄMEEN KAUPPAKAMARIN
USA:N KIRJEENVAIHTAJA VESA VIHAVAINEN
TEXAS, USA

Kansainvälistymisapua yrittäjille

Uusi maksuton valmennusohjelma kansainvälistymistä tavoitteleville yrityksille on startannut. Kaikille avoimet asiantuntijoiden seminaarit ja infotilaisuudet tarjoavat konkreettista apua kansainvälisille markkinoille pääsyyn. Ohjelma auttaa esimerkiksi löytämään sopivan kansainvälistymisen muodon ja tuotteen tai palvelun muotoilussa kohdemarkkinoille sopivaksi.

Kohti kansainvälistä menestystä –ohjelmassa palveluja tuottavat kansainvälisen kaupan, matkailun ja rahoituksen asiantuntijoiden lisäksi Hämeen ammattikorkeakoulun kansainväliset opiskelijaryhmät. Ohjelmassa esitellään myös kansainvälisten verkostojen, kuten RUN EU Eurooppa –yliopistoverkoston, avaamat mahdollisuudet.

Kaikille avoimien tapahtumien lisäksi ohjelma sisältää oman tason kansainvälistymisessä jo vauhtiin päässeille yrityksille. Mukaan valituille yrityksille räätälöidään oma palvelukokonaisuutensa. Vauhtiin päässeiden taso sisältää myös erikseen oman kokonaisuuden matkailuyrityksille.

Molempien tasojen ohjelmakokonaisuus toteutetaan kaksi kertaa uuden kierroksen startatessa jälleen ensi syk-

synä. Kaikille avoimiin tapahtumiin voi halutessaan osallistua joko kaikkiin tai valita omalle yritykselle sopivimmat.

Valmennusohjelma on yrittäjälle mahdollisuus säästää aikaa ja jaksamista. Tämän allekirjoittaa maailmanlaajuisesti tunnetun Deafmetal-brändin luoja, apuvälineiden personointiin keskittyvän AIDesing Oy:n **Jenni Ahtiainen**:

”Työn muututtua käsityöyrittäjyydestä kansainväliseksi liiketoiminnaksi työpöydälle lyötiin aiheita, kuten erilaiset businessmallit, myytävän tuotteen kulttuurinen yhteensopivuus kohdemarkkinassa, IPR-oikeudet, tullit sekä kasvuvaiheen isoin kysymysmerkki eli rahoitus. Kun näin tämän valmennusohjelman sisällön, tajusin, miten monta vuotta olikaan mennyt hukkaan, kun olin itse joutunut ottamaan asioista selvää.”

Kohti kansainvälistä menestystä –ohjelma on osa Linnan Kehityksen koordinoimaa Häme Smart Growth –hanketta. Lisätietoa ohjelmasta löytyy: <https://www.linnan.fi/yrityspalvelut/kansainvalityksvalle-yritykselle/kansainvalistymisapu-yrittajille/>

VARAA PAIKKASI NYT!

UUSI EU-KONEASETUS

1.11.2023 KLO 9.00–16.00, LAHTI / WEBINAARI

Koneiden turvallisuutta koskeva lainsäädäntö muuttuu! Kuinka uusi EU:n koneasetus vaikuttaa koneiden turvallisuuteen liittyvään lainsäädäntöön ja millaisia muutoksia se tuo mukanaan nykyiseen käytäntöön? Millä tavoin uusi koneasetus vaikuttaa eri toimijoiden, kuten valmistajien, maahantuojien ja koneiden omistajien, velvoitteisiin koneiden turvallisuuden suhteen?

Koulutuksessa käsitellään uuden koneasetuksen keskeisimmät muutokset tai lisäykset:

- **Direktiivi → asetus**
- **Koneiden kanssa toimivien taloudellisten toimijoiden velvoitteet**
 - o Maahantuojia, valmistajia, edustajia ja työnantajia/koneiden omistajia
- **Suuren riskin omaavat koneet**
- **Digitalisaation, tekoälyn ja autonomisuuden vaikutukset turvallisuuteen**
- **Koneiden kyberturvallisuus**
- **Koneen merkittävä muutos**
 - o Mikä on merkittävä muutos ja mitä toimenpiteitä merkittävä muutos aiheuttaa?
- **Koneen mukana luovutettavan dokumentaation muutokset, mm. Digitaalinen käyttöohje**
- **Tyyppihyväksyttävien koneiden menettely**
- **Siirtymäajat ja voimaantuleminen**

Asiantuntija: **Markku Ulvinen**,
Johtava asiantuntija, Koneturva Oy

Lisätietoja: koulutuspäällikkö Paula Ahokanto,
p. 040 455 5617 tai
paula.ahokanto@hamechamber.fi

Ilmoittautuminen viimeistään 24.10.2023.

**JÄSEN-
ETUHINTA**
490€
+ALV

HINTA
620€
+ALV

VARAA PAIKKASI NYT!

HÄMEEN KAUPPAKAMARIN TILINPÄÄTÖS- JA VEROPÄIVÄ

27.11. klo 8.45–16.00, Lahti
29.11. klo 8.45–16.00, Hämeenlinna

Ajan tasalla pysyminen on jokaiselle yrityksen taloushallinnosta vastaavalle tärkeää. Tule kuulemaan katsaus vuoden 2024 talousnäkyymiin ja verkostoidu samalla kollegoiden kanssa!

Tilinpäätös- ja veropäivä on vuosittainen taloushallinnon ammattilaisten ja yrittäjien ajankohtaistapahtuma, joka tarjoaa keskeiset lakimuutokset ja -uudistukset sekä muut ajankohtaiset tilinpäätös- ja veroasiat tiiviinä, käytännönläheisenä pakettina.

**JÄSEN-
ETUHINTA**
420€
+ALV

HINTA
630€
+ALV

VARAA PAIKKASI NYT!

ENNAKKOPERINTÄ 2024

4.12. klo 8.45–14.00, Hämeenlinna
11.12. klo 8.45–14.00, Lahti

Kauppakamarin perinteinen Ennakkoperintäpäivä tarjoaa tuhdin paketin tärkeää asiaa. Päivitä tietosi vuoden 2024 verotukseen vaikuttavista muutoksista suositussa koulutuksessa.

Tule valmistautumaan ennakkoperinnän vuoteen 2024!

**JÄSEN-
ETUHINTA**
339€
+ALV

HINTA
449€
+ALV

LISÄTIEDOT KOULUTUKSISTA JA TAPAHTUMISTA
WWW.HAMECHAMBER.FI

KIRJAVINKKI

Fast, Helenius, Holma, Levander, Mikkilä, Sera, Suvisaari, Vatanen

Ikädiversiteetillä menestykseen

Suomalainen työelämä on käännekohdassa, jossa yritysten on pystyttävä näkemään eri ikäisten vahvuudet ja kyettävä hyödyntämään niitä.

Nuoreen työyhteisöön kannattaa palkata kokemusta ja vankkaa asiantuntemusta, ja toisaalta vastavalmistuneiden tuore tieto ja uteliaat kysymykset taas antavat virtaa ja energiaa pitkän työuran tekijöille.

Syyskuussa julkaistu kirja auttaa ihmisiä näkemään ikädiversiteetin tarjoaman potentiaalin ja kilpailukyvyn mahdollisuudet niin työntekijöille kuin yrityksille. Se tarjoaa käytännön neuvoja siihen, miten eri ikäisistä ihmisistä saadaan paras mahdollinen hyöty saman organisaation käyttöön.

Johtajille ja esihenkilöille kirja tarjoaa työvälineitä ikäjohtamiseen. Se lisää myös tietoisuutta ja ymmärrystä siitä, miten diversiteetti johtaminen eri ikäisten työntekijöiden vahvuuksia hyödyntämällä lisää yritysten tuottavuutta ja kohentaa yrityksiin liittyviä mielikuvia ja mainetta.

Kirja on suunnattu ensisijaisesti johtajille ja organisaatioiden HR:ssä työskenteleville.

Kirjoittajat ovat seuranneet pitkään oman työnsä kautta ikäjohtamisen eri ilmenemismuotoja ja siihen liittyviä haasteita.

Kirjaa voi tilata: www.kauppakamari.fi

Lyhyesti lukuina

12 BILJOONAA DOLLARIA

YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttaminen avaa 12 biljoonan dollarin liiketoimintapotentiaalin yrityksille. Liiketoimintamahdollisuuksia on erityisesti seuraavilla sektoreilla: ruuantuotanto, kaupunkirakentaminen ja infra, energia ja materiaalityöntuotanto, terveys ja hyvinvointi. (Lähde: Better Business, Better World -raportti)

140 MRD. EUROA

Vihreän siirtymän investointien odotettu arvo on noussut Suomessa jo yli 140 miljardiin euroon luoden myös tuhansia työpaikkoja Suomeen. (Lähde: EK:n Vihreiden investointien dataikkuna)

48,5 %

Kauppakamarien PK-hallitusbarometrikyselyyn vastanneista 48,5 % pitää vastuullisuutta ja kestävä kehitys tärkeänä tai erittäin tärkeänä yrityksen strategiatyössä. (Lähde: Kauppakamarien PK-hallitusbarometri 2023)

KESKUSKAUPPAKAMARI MUUTTA

Juuri remontoitua ja suurempia tilat rautatieaseman läheisyydessä Helsingissä mahdollistavat tapahtumien järjestämisen myös omissa tiloissa. Uuden kauppakamaritalon toivotaan toimivan päättäjien ja elinkeinoelämän toimijoiden kohtaamispaikkana.

Uusi osoite 1.10.2023 alkaen:
Alvar Aallon katu 5 C, 00100 Helsinki

LUKU-SUOSITUS

KAUPPAKAMARIEN PK-BAROMETRI

Kauppakamarien PK-hallitusbarometri luotaa yritysjoh-
tajien näkemyksiä ja kokemuksia PK-yritysten hallitus-
työskentelystä. Barometri tarjoaa PK-yrityksille kattavan
katsauksen PK-yritysten hallinnointiin liittyvistä käytän-
teistä.

*Ville Kajala,
Keskuskauppakamarin johtava asiantuntija*

MAAKATSAUS: KIINA

Keskuskauppakamarin katsaus on ajantasainen ja päi-
vitetty tietopaketti yrityksille Kiinasta. Asiantuntijoiden
kirjoituksissa käsitellään Kiinan liiketoimintaympäristöä,
Kiina-riskien hallintaa, Kiinan talouskehitystä sekä maan
suhteita Yhdysvaltoihin, EU:hun ja Venäjään.

*Lenita Toivakka,
Keskuskauppakamarin kansainvälisten asioiden johtaja*

Lue lisää kauppakamari.fi

**Hämeen kauppakamarin Hämeenlinnan
toimisto muuttaa 1.11.2023
PARKKI Business Parkiin.**

**Muuton jälkeen toimisto sijaitsee
edelleen kaupungin keskustassa.**

**Uusi osoite on Raatihuoneenkatu 21–23,
13100 Hämeenlinna.**

2X TUORETTA TIETOA

VASTUULLISUUS AVANNUT YRITYKSILLE UUSIA LIIKETOIMINTAMAHDOLLISUUKSIA

Joka kymmenes PK-yritys haluaisi
edistää vastuullisuutta ja kestä-
vää kehitystä, muttei tiedä miten
pääsisi alkuun, selviää kauppaka-
marien PK-barometrissa. Vastuul-
lisuusasioiden käsittely on lisään-
tynyt suhteellisesti enemmän
suuremmissa yrityksissä ja jopa
25 prosentilla PK-yrityksistä vas-
tuullisuus ja kestävä kehitys ovat
lisänneet uusia liiketoimintamah-
dollisuuksia.

*Ville Kajala,
Keskuskauppakamarin
johtava asiantuntija*

HEIKKENEVÄ SUHDANNE HEIJASTUU TYÖMARKKINOILLE

Työllisyys on kääntynyt voimakkaa-
seen laskuun erityisesti miehillä,
jotka työskentelevät suhdannevai-
teluille herkillä toimialoilla. Toistai-
seksi palvelualojen hyvä tilanne on
pitänyt työllisyyttä korkealla, mut-
ta ennen pitkää suhdanteen heik-
keneminen ulottuu myös palve-
lualojen työllisyyteen – epäselvää
on miten paljon. Myös voimakkaan
maahanmuuton hidastuminen
uhkaa hyydyttää kasvua.

*Jukka Appelqvist,
Keskuskauppakamarin
pääekonomisti*

Talous hidastuu - Kuinka yrityksesi voi varautua?

VIIME AIKONA ON JULKISUUDESSA KÄYTTY PALJON KESKUSTELUA SUOMEN TALOUDESTA JA SEN SUUNNASTA LÄHITULEVAISUUDESSA. NÄYTTÄÄ ENENEVÄSSÄ MÄÄRIN SILTÄ, ETTÄ SUOMI ON VÄISTÄMÄTTÄ AJAUTUMASSA TAANTUMAAN JA ETENKIN TÄLLAISINA HETKINÄ ON HYVÄ KATSOA, ETTÄ OMAN YRITYKSEN ASIAT OVAT KUNNOSSA.

Markkinoilla on jo jonkin aikaa alkanut olla selviä merkkejä siitä, että rahoitusolosuhteet yrityksillä ovat selvästi kiristyneet ja jatkossa rahoituksen saatavuus ei ole itsestään selvää. Yritysten olisi hyvä varmistua tulorahoituksen ja kassavirran riittävydestä. Valveutuneet yhtiöt tarkastelevat nyt rahoitusrakennettaan ja tulevien investointien ja muun liiketoiminnan suhdetta vieraan pääoman ehtoiseen rahoitukseen. On myös enenevässä määrin yrityksiä, joiden rahoitus ei ole vielä erääntynyt, mutta tulevaisuutta silmällä pitäen uudelleenrahoitus on tehty etukäteen. Osana rahoitusjärjestelyitä myös erilaiset analyysityöt ovat lisääntyneet. Esimerkkinä voidaan mainita kassavirtaa vapauttava ALV-analyysi, joka on hyvä lisä rahoitusjärjestelyihin valmistautuessa. Muun muassa meillä on joukko kokeneita asiantuntijoita, jotka ovat erikoistuneet juuri tähän tarkoitukseen.

Ammattimainen kassavirta-analyysi sekä kassa- ja liikevaihdon kehitysennuste (mieluiten vähintään 12 kk eteenpäin katsoen) on välttämätön tekijä, kun arvioidaan yrityksen mahdollisuuksia saada kilpailukykyistä, markkinaehtoista rahoitusta. Erityisesti yhtiöt, joilla on eri syistä johtuen takanaan huonompia vuosia, hyötyvät oleellisesti asiantuntija-avusta analyysien teossa.

Toisaalta mikäli yhtiön kassassa on ylimääräisiä varoja, on hyvä miettiä myös kassan lyhytaikaista sijoittamista ja toisaalta pitempiaikaisista sijoittamista (likvidit / ei-likvidit). Erilaisten sijoitusinstrumenttien lisääntyessä on hyvä tarkastella eri omaisuuslajeja, niiden vaikutuksia ja ominaisuuksia.

Mikäli yhtiöllänne on ajatuksia uudelleenrahoituksesta tai haluatte keskustella rahoitettavuudestanne ja/tai kassan sijoittamisesta, on erilaisia asiantuntijapalveluita myös saatavilla.

KIRJOITTAJAT: EY ADVISORY OY:N
VT PEKKA KÄRKKÄINEN JA
VT KALLE VIRTANEN

HÄMEEN KAUPPAKAMARIN JÄSENILLÄ ON KÄYTETTÄVISSÄ MAKSUTON PERUSNEUVONTA LAKI- JA VEROASIOISSA. KYSYMYKSIÄ ASiantuntijALLE VOI JÄTTÄÄ KAUPPAKAMARIN KOTISIVUILLA OSOITTEESSA HAMECHAMBER.FI. LAKINEUVONNASTA VASTAA EY ADVISORY OY:N LAKIMIES VT PEKKA KÄRKKÄINEN.

ILMOITUSTAU

TERVETULOA VAHVAAN VERKOSTOON

uudet jäsenet

14.2.-11.9.2023 LIITTYNEET

ASIKKALA

Etelä-Päijänteen LVI-Palvelu Oy

FORSSA

Foxa Oy

J&P Rauta Oy / K-Rauta Forssa

Siivouspalvelu Forssan Ilona Oy

Tambest Oy

Tammelan Koneasema Oy

HATTULA

Dick Nova Oy / Hammaslääkäri

Richard Rydb

Hattulan Konepalvelu Oy

Teollisuushuolto Karjalainen Oy

HEINOLA

Heinolan Puurakenne Oy

Heinolan vuokra-asunnot Oy

Nahe Oy

Pienkonehuolto Siekinen Oy

HOLLOLA

Autohuolto Järvinen Oy

AutoMussalo Oy

BluePlan Oy

Fist bump Consulting/

Sober Investments Oy

H.P.Osake Oy

JarAm Oy

HÄMEENLINNA

Aulangon apteekki

Craft Meats Oy / Miller's BBQ

Dialogi Luotola

HALER-PALVELUT OY

Hauhon Apteekki

Hauhon Tilitoimisto Oy

Hämeenlinnan Näkökeskus Oy

J-Ho Company Oy

Linna Golf Oy

IITTI

Atplast Oy

JANAKKALA

Alvetek Oy

Hämeen Puhallus & Saneeraus Oy

Kekkerin Oy / Eurowagon

Kontio-Market Saarinen Oy

JOKIOINEN

Ravintola Hede Oy / Ravintola

Ferraria

LAHTI

ABC Golf Oy

Amazonpalvelut.fi

Ekoisännät Ky

Etelä-Suomen Kalustetalot Oy

Go-Parts Oy

JVK Infra Oy

Kiinteistö Oy Lahden Tiedepuisto

Kuljetusliike Ville Noiva Oy

Kuljetus N & M Oy

Lahden Traktorivaruste Oy

Marmako Oy

Pilkington Lahden Lasitehdas Oy

Puusepäntiike Ukkopuu

Quality Knowhow Karjalainen Oy

rakennusräätälit Oy

Rakennusterveytalo Oy

Rantala Tax & Law Oy

Selma China Oy

Siivouspalvelu Vidgren Oy

Tempotec Oy

Tilataksi Koskinen Oy

TILLACON Ltd Oy

Valmennus-Harjula

Viestipaja Oy

ORIMATTILA

Finlandia Kirja Oy

PADASJOKI

Lahden Ensihoitopalvelu Oy

YPÄJÄ

Ypäjä Golf Oy / Loimijoki Golf

HÄMEEN KAUPPA- KAMARIN JÄSENYYS KANNATTAA!

Kauppakamarin jäsenenä olet mukana alueemme yli tuhannen jäsenyrityksen ja julkisen toimijan verkostossa. Hämeen kauppakamarin toimintapiiriin kuuluvat Päijät-Hämeen maakunta, Kuhmoinen sekä Kanta-Hämeen maakunnasta Hämeenlinnan ja Forssan seutukunnat.

Jos et vielä ole jäsen, liity nyt!

KATSO LISÄTIETOJA KOTISIVUILTAMME

WWW.HAMECHAMBER.FI

HÄMEEN KAUPPAKAMARI
PUH. 040 455 5610

"Hämeen kauppakamari kiittää uusia jäseniä.

Jokainen kontakti on sinulle mahdollisuus.

Jäsenyytyväisyys on meille erittäin tärkeää ja yritykset tarvitsevat tukea sekä verkostoja. Pyrimme entistä tehokkaampaan jäsenpalveluun", sanoo

*Hämeen kauppakamarin
toimitusjohtaja Jussi Eerikäinen.*

Hämeen kauppakamari onnittelee

Lindström Oy 175 v.

Yli 175-vuotias perheyri-
tys on historiansa aika-
na kasvanut kankaiden
värjäämöstä pesulaksi ja
siitä tekstiilivuokrauksen
ammattilaiseksi. Yrityk-
sellä on Suomessa palvelukeskuksia 17 paikkakunnalla ja
lisäksi se toimii 23 maassa, Euroopassa ja Aasiassa.

Puutyöliike Pekka Väre 50+ v.

Puutyöliike Pekka Väre Ky on perheyri-
tys, joka valmistaa
puisia kuormalavoja ja erilaisia pakkaustuotteita asiakkaiden
tarpeiden sekä mittojen mukaisesti. Yrityksen tuotantotilat
sijaitsevat Tammelan Portaassa ja sen toimintasäde kat-
taa koko eteläisen Suomen.

Etteplan Oyj 40 v.

Etteplan on teknologiapalveluyhtiö, joka on erikoistunut
ohjelmisto- ja sulautettujen järjestelmien ratkaisuihin,
laite- ja laitossuunnitteluratkaisuihin sekä teknisen vies-
tinnän ratkaisuihin. Se on kasvanut pienestä hollolaisesta
insinööritoimistosta globaaliksi yritykseksi.

Voglia Oy 40 v.

Voglia on perheyri-
tys kolmannessa polvessa ja se on suo-
malainen naistenvaateyritys, jonka johto toimii Hämeen-
linnan Lammilla. Vuonna 1995 yrityksen toimitusjohtajaksi
tuli Pertti Virtasen poika Markku, ja 1.9.2019 n toimitusjoh-
tajaksi siirtyi Markun tytär Katriina Virtanen.

Kiertokapula Oy 30 v.

Kiertokapula on kuntien omistama jätehuolto-yritys, jonka kotipaikka on Hämeenlinna. Yritys vastaa yhdyskuntajätehuollosta Kanta-Hämeessä, Etelä-Pirkanmaalla ja Keski-Uusimaalla. Sen toimialueeseen kuuluu 13 kuntaa. Kanta-Hämeestä mm. Hattula, Hämeenlinna ja Janakkala.

Watrec Oy 20 v.

Watrec on Forssassa ja Jyväskylässä toimiva biokaasulaitoksia ja niihin liittyviä palveluja tarjoava yritys. Se on ympäristöalan asiantuntijayritys, jonka ydinasiamista on biokaasuteknologia sekä ympäristö- ja energiaosaamiseen perustuva konsultointi.

Mainossatama Oy 20 v.

Mainossatama on forssalainen mainos-, viestintä- ja digitoimisto. Se tarjoaa sparrausta, valmennusta ja ammattilaisen näkemystä organisaation viestinnän tueksi, mutta organisaatio tekee itse viestinnälliset toimet.

Hämeen kauppakamari sponsoroi Frushin StartUp -kilpailun opiskelijasarjaa

Frushin StartUp -kilpailun palkinnot:

1. palkinto 3000 euroa Prio-One
Saki Salomäki (kuvassa toinen oikealta),
2. palkinto 1500 euroa Acorn Innovations
Mahmood Hashimi ja Laura Juhola
(toinen ja kolmas vasemmalta) sekä
3. palkinto 500 euroa Perseus
Vitalina Petrova (kolmas oikealta).

Palkinnot luovuttivat Hämeen kauppakamarin toimitusjohtaja Jussi Eerikäinen ja kehityspäällikkö Mirja Ojantausta.

SUOMEN TOIMITILA OY

Palvelemme vuosien kokemuksella toimitila- ja sijoituskiinteistöjen välityksessä ja arvonmäärittämisessä.

Kaakkois-Suomi ■ Päijät-Häme ■ Kanta-Häme ■ Keski-Suomi

Mikko Kantosaari
toimitusjohtaja
Keskuskauppakamarin
hyväksymä kiinteistönarvioitsija
(KHK)
VTM, LKV, AKA (Y)
050 443 4055
mikko.kantosaari@ttilaa.fi

Matti Sisto
arviointiasiantuntija
Keskuskauppakamarin
hyväksymä kiinteistönarvioitsija
(KHK)
DI, AKA (Y), LKV
050 572 0258
matti.sisto@ttilaa.fi

Siiri Eerola
kiinteistöasiantuntija
Tradenomi
LKV
0500 492 011
siiri.eerola@ttilaa.fi

Sara Ojapalo
tekninen assistentti
044 719 0320
sara.ojapalo@ttilaa.fi

